

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 610/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a sťažovateľky 2/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Boledovičom, Úzka 578/4, Rovinka, proti postupu Okresného súdu Trenčín, v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/226/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/226/2009 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Trenčín **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/226/2009 **konal bez zbytočných priet'ahov**.
3. Každéj zo sťažovateľiek **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie po **2 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trenčín **p o v i n n ý** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trenčín **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľkám trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. septembra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu v civilnom spore.

Okrem toho žiadajú, aby bolo okresnému súdu prikázané konať bez zbytočných prietáhov a finančné zadostučinenie 6 000 eur.

II.

2. Sťažovateľky sú žalované v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré žalobkyňa žiada prikázať do svojho vlastníctva. Podľa žalobkyne rodinný dom nie je reálne deliteľný, čo spochybňujú sťažovateľky a od začiatku konania poukazujú na potrebu znaleckého dokazovania na posúdenie možnosti rozdelenia stavby. Pojednávanie nariadené na 3. november 2010 bolo na základe žiadosti žalovaných odročené na 10. december 2010. Toto pojednávanie bolo na základe žiadosti strán sporu odročené na neurčito pre účely mimosúdneho vyriešenia sporu. Žalobkyni bola poskytnutá lehota, aby do 31. marca 2011 oznámila, či trvá na podanej žalobe.

3. Vzhľadom na to, že k mimosúdnej dohode nedošlo, bol určený termín pojednávania na 22. február 2012, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania, ktoré bolo nariadené 8. júna 2012, pričom znalec predložil súdu znalecký posudok po opakovaných výzvach 23. júla 2013. Dňa 14. februára 2013 došlo k zmene zákonného sudcu. Následne vypracovával znalecký posudok ďalší znalec, ktorý ho predložil rovnako po opakovaných výzvach 30. septembra 2014. Dňa 3. septembra 2014 došlo k zmene zákonného sudcu a 18. februára 2015 došlo opätovne k zmene zákonného sudcu.

4. Pojednávanie nariadené na 18. február 2016 bolo na návrh strán odročené na neurčito pre účely mimosúdneho vyriešenia sporu. Po pojednávaniach nariadených na 3. júl 2017 a na 11. január 2018 bol stanovený termín ohliadky nehnuteľností na 5. február 2018. Žalobkyni bolo zároveň uložené predložiť znalecký posudok, na ktorý sa odvolávala vo svojich vyjadreniach na pojednávaní a na základe jej žiadosti jej bola lehota predĺžená do 30. septembra 2018. Dňa 2. februára 2019 došlo k zmene zákonného sudcu. Termín pojednávania bol určený na 18. jún 2019, ktorý bol na základe žiadosti žalobkyne zmenený na 17. október 2019. Toto pojednávanie bolo odročené na 5. december 2019 pre účely výsluchu znalcov. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 11. februára 2020. Na tomto pojednávaní okresný súd nariadil vypracovanie kontrolného znaleckého posudku, o čom rozhodol 6. mája 2021. Na spracovanie znaleckého posudku určil okresný súd lehotu 120 pracovných dní od vykonania ohliadky, ktorá sa uskutočnila 18. augusta 2021. Následne došlo opätovne k zmene zákonného sudcu.

III.

5. Sťažovateľky uvádzajú, že prietahy vznikli už od začiatku konania, keď okresný súd nereagoval na výzvy sťažovateľiek o potrebe znaleckého dokazovania a nariadil ho až po viac ako dvoch rokoch od podania žaloby. Sťažovateľky ďalej uvádzajú, že okresný súd nereagoval na upozornenia sťažovateľiek na nečinnosť ustanovených znalcov a neskôr aj na samotné znalecké posudky, ktoré sú zmätočné a pre konanie nepoužiteľné. Zdôrazňujú, že od ustanovenia znalcov 8. júna 2012 do prvého pojednávania nariadeného na 3. júl 2017 uplynulo päť rokov a aj po tomto pojednávaní upozornili na ďalšie obdobia nečinnosti zo strany okresného súdu. Podľa sťažovateľiek v konaní dochádza k zbytočným prietahom a tým k porušovaniu ich základného práva, keďže od začiatku konania uplynulo takmer dvanásť rokov a dosiaľ nebolo vo veci vydané ani jedno rozhodnutie.

Sťažovateľky dodali, že ide o štandardný majetkový spor, ktorý po vecnej ani právnej stránke nie je zložitý a svojím správaním plynulosť konania nijako neovplyvnili.

6. Okresný súd po chronologickom prehľade uviedol, že v konaní došlo šesťkrát k zmene sudcu, čo je hlavnou príčinou nerozhodnutia veci, a zdôraznil, že personálne obsadenie súdu a zmeny v obsadení súdu sú skutočnosťami, ktoré nie je možné objektívne ovplyvniť. Okresný súd dodal, že ďalšou skutočnosťou, ktorá prispieva k dĺžke konania, je nutnosť vypracovania znaleckých posudkov, pričom toho času sa vypracováva kontrolný znalecký posudok.

IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. Zrušenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Vec sa však stala zložitejšou z dôvodu opätovného nariadovania znaleckého dokazovania, čo však tiež patrí k bežným prvkom konaní tohto druhu. V správaní sťažovateľiek neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania, okrem dvoch období trvajúcich niekoľko mesiacov, v ktorých sa snažili o mimosúdne vyriešenie sporu.

9. Rozhodujúci bol postup okresného súdu v spore, v ktorom sa vyskytli obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu. Okresný súd až po viac ako dva a pol roku od začatia konania nariadil vypracovanie znaleckého posudku, avšak celkovo jeho procesný postup nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľiek a namietané konanie je poznačené viacerými obdobiami nečinnosti okresného súdu. Napriek tomu, že vo veci bolo vykonané rozsiahle znalecké dokazovanie, okresný súd predložené dôkazy nevyhodnotil a nerozhodol. K predĺženiu konania prispela i dĺžka vypracovania znaleckých posudkov. Už v roku 2014 však súd disponoval dvoma znaleckými posudkami, ktorých závery skutkovo nevyhodnotil a nerozhodol. V tejto súvislosti treba upozorniť, že kontrolné znalecké dokazovanie bolo nariadené až v máji 2021, teda po uplynutí viac ako roka od pojednávania, na ktorom bolo zistená potreba takéhoto ďalšieho dokazovania. Už samotná dĺžka konania 13 rokov na okresnom súde však vedie k záveru, že procesný postup okresného súdu v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľiek. Keďže vo veci nebolo vydané ani prvostupňové rozhodnutie, v prípade odvolacieho konania sťažovateľky nemôžu v dohľadnej dobe očakávať právoplatné ukončenie sporu. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

10. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní ako nadmerná zaťaženosť súdu alebo personálne problémy. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. V tejto súvislosti treba poznamenať, že samotné zmeny sudcov, ktorým je vec pridelená, nemožno bez ďalšieho vnímať ako prvok, ktorý by ospravedlňoval nečinnosť súdu. Súdne spisy sa vedú tak, že novému sudcovi, ktorému je vec pridelená, umožňujú vytvoriť si obraz o predmete sporu v pomerne krátkom čase a podľa toho postupovať. Pritom by malo byť samozrejmé, že súd sa primárne snaží o rozhodnutie starých vecí, v ktorých možno predpokladať, že v nich dochádza k porušovaniu základného práva, čím sa súd zbytočne vystavuje riziku aj preň zaťažujúceho konania o ústavnej sťažnosti.

11. Vzhľadom na to, že vo veci nebolo do nálezu ústavného súdu právoplatne rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

12. Sťažovateľky žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia 6 000 eur. V tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu, celkovú dĺžku napadnutého konania a tiež s poukazom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 119/2019, III. ÚS 36/2020) priznal ústavný súd sťažovateľkám podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie každej po 2 500 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

V.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľiek odôvodňuje to, aby im okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľkám náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,87 eur) predstavuje 384,08 eur. Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľiek je platiteľom dane z pridanej hodnoty, k tejto sume treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 76,82 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu